

Camwahaniaethu
yn y gweithle
Dim mwy

Bellach, mae'r gyfraith yn
golygu nad oes rhaid i chi
ddioddef diflastod o achos
eich cyfeiriadedd rhywiol.
Byth eto.

Gadewch i ni wybod am y dyddiau a fu

Pan ddiflaswyd bywyd Shirley fel athrawes gan ddisgyblion homoffobaidd, dywedodd ei phennaeth wrthi y byddai'n rhaid iddi "ddiodde'n dawel". Bellach, mae hynny'n anghyfreithlon.

Pan sylweddolodd Peter nad oedd ei yrfa fel gweithiwr iechyd yn symud ymlaen, gwyddai mai'r rheswm oedd y ffaith ei fod yn hoyw. Sut? Roedd ei reolwr yn ei fwlio. Bellach, mae hynny'n anghyfreithlon.

Pan wrthodwyd tocyn teithio i Lisa ar gyfer ei phartner, er bod ei chytundeb yn addo teithio am ddim ar gyfer ei "phartner neu ddibynyddion", y rheswm oedd bod ei phartner yn fenyw. Bellach, mae hynny'n anghyfreithlon.

Mae'r driniaeth mae dynion hoyw, lesbiaid a phobl deurywiol wedi gorfod ei ddioddef o achos eu cyfeiriadedd rhywiol – diswyddiadau, aflonyddu, llai o fanteision, diffyg dyrchafiad – bellach drosodd. Wedi dod i ben. Yn anghyfreithlon.

Sicrhewch eich bod yn defnyddio'r gyfraith.

A close-up photograph of a person's face, focusing on the eye and hair. The person has long, wavy blonde hair. Their right eye is closed, showing long, dark eyelashes. The skin is fair and has a soft, natural texture. The lighting is soft and even, highlighting the texture of the hair and skin.

O dan y cyfreithiau hyn, mae tri math o driniaeth annheg nad oes angen i chi eu dioddef bellach yn y gweithle.

Camwahaniaethu uniongyrchol

Mae unrhyw beth sy'n iawn i weithwyr strêr bellach yn iawn i chi. Os yw'n dderbyniol i bobl strêr ddal dwylo yn y gwaith, er enghraifft, yna gallwch chi wneud hynny hefyd. Yn amlwg, os nad yw pobl strêr yn cael ei wneud, mae hynny'n berthnasol i chi hefyd.

Mae un o bob 25 person lesbiaidd, hoyw a deurywiol yn credu eu bod wedi cael eu diswyddo o achos eu cyfeiriadedd rhywiol. Nid oes rhaid ei ddioddef mwyach.

Camwahaniaethu anuniongyrchol

Mae hyn yn golygu na all eich cyflogwr ddosbarthu manteision – buddiannau, beth bynnag yr ydych yn eu galw – i weithwyr strê, heb i chi allu eu mwynhau hefyd. Os gwahoddir partneriaid pobl strê i bartïon gwaith, mae croeso i'ch partner chi hefyd. Dim dadl.

Aflonyddu

Os yw cyflogwyr neu gydweithwyr yn credu y medrant eich poenydio yn y gwaith drwy greu awyrgylch cyffredinol na fyddai unrhyw berson lesbiaidd, hoyw na deurywiol eisiau bod ynddo, mae'n bryd iddynt ailfeddwl.

Hyd yn oed os nad ydych allan yn y gwaith, nid oes yn rhaid i chi ei ddioddef bellach.

Mae un o bob pump person lesbiaidd, hoyw a deurywiol yn credu eu bod wedi dioddef aflonyddu o achos eu cyfeiriadedd rhywiol. Nid oes yn rhaid iddyn nhw ei ddioddef bellach chwaith.

Eithriadau

Crefydd Gyfundrefnol

Mewn rhai eithriadau prin, fe all cyflogwyr o fewn crefyddau cyfundrefnol barhau i wrthod cyflogi pobl lesbiaidd, hoyw neu ddeurywiol, os yw yn erbyn eu argyhoeddiad crefyddol.

Ond mae'r llysoedd wedi dweud y bydd hyn yn berthnasol mewn nifer bychan iawn o achosion, megis offeiriaid neu imaniaid. Os ydych yn gweithio mewn ysgol ffydd neu ar gyfer elusen grefyddol, rydych yn cael eich amddiffyn. Ac ni allwch gael eich trin yn llai teg os ydych eisoes yn eich swydd.

Manteision ar gyfer cyplau priod

Mewn rhai achosion, ni fydd pensiynau a rhai manteision ariannol ar gyfer partneriaid priod (strê) ar gael yn awtomatig ar gyfer partneriaid hoyw. Ond mae cyflogwyr da eisoes yn darparu rhain.

Serch hynny, bydd yn rhaid trin cyplau hoyw sydd yn uno mewn partneriaeth sifil yr un fath â chyplau priod, a bydd modd iddynt gael yr hawliau pensiynau hyn.

Anghenion Swyddogaethol

Yn ddamcaniaethol, efallai bod ambell swydd lle bo rhaid i chi fod yn strê (neu lesbiaidd, hoyw neu ddeurywiol) er mwyn medru ei wneud yn iawn. Ar hyn o bryd, gall neb feddwl am enghraifft.

Felly, beth ydych chi'n mynd i wneud am y peth?

Oes modd i chi siarad gyda'r un sy'n eich aflonyddu?

A fyddai modd i chi esbonio pam eu bod yn achosi poen i chi?

Os nad yw'n bosibl, a oes gennych adran adnoddau dynol neu reolwr personél da?

A fyddai popeth y byddech yn ei ddweud yn gyfrinachol?

Ceisiwch ddod o hyd i'r ateb.

A ydych yn aelod o fudiad staff neu undeb llafur?

Byddant yn cymryd eich cwyn o ddifrif, byddant yn gwybod manylion y ddeddfwriaeth ac yn gwneud dim ond yr hyn yr ydych am iddynt ei wneud.

A yw'n haws siarad gyda dieithryn yn eich Canolfan CAB neu linell gymorth lesbiaidd a hoyw?

Os ddaw hi i'r pen, mae tribiwnlys ar gael, sydd â phwerau i roi arian i chi oddi wrth eich cyflogwr fel iawndal am gamwahaniaethu neu aflonyddu, heb derfyn, gan ddibynnu ar ddifrifoldeb yr achos.

A rhag i chi ddychryn, mae hefyd yn anghyfreithlon i gyflogwr eich erlid os ydych yn penderfynu gwneud cwyn swyddogol.

Dylai hynny sicrhau bod pawb yn deall bod camwahaniaethu ar ben.

Am byth.

ACAS

08457 474 747

Cyngor Ar Bopeth (CAB)

www.citizensadvice.org.uk

Gwasanaethau Cyfreithiol Cymunedol

www.clsdirect.org.uk

0845 608 1122

Llinell Hawliau TUC

0870 600 4882

Cyngor ar Bopeth Cymru

02920 376 750

Citizens Advice Scotland

www.cas.org.uk

0131 550 1000

ebost info@cas.org.uk

Scottish Employment

Rights Network

0131 556 3006

Stonewall

020 7881 9440

www.stonewall.org.uk

Minicom 020 7881 9996

Stonewall Scotland

0131 557 3679

Stonewall Cymru

02920 237 744 / 01248 370082

www.stonewallcymru.org.uk

Cyfarwyddyd Celf Yacht Associates

Ffotograffiaeth Jason Tozer

